

1968, 19. srpen, Moskva. - Depeše A. Gromyka sovětskému velvyslanci v ČSSR S. Červoněnkovi s pokynem informovat L. Svobodu o Provolání ústředních výborů bratrských stran a vlád SSSR, Polska, Maďarska, NDR a Bulharska a požádat ho, aby přednesl Výzvu k československé armádě a lidu.

1. Navštivte prezidenta L. Svobodu a předejte mu ústně toto Provolání ústředních výborů bratrských komunistických stran a vlád Sovětského svazu, Polska, Maďarska, NDR, Bulharska:

»Drahý Ludvíku Ivanoviči!

Ústřední výbory bratrských stran a vlády Sovětského svazu, Polské lidové republiky, Maďarské lidové republiky, Německé demokratické republiky a Bulharské lidové republiky obdržely prosbu většiny členů předsednictva ÚV KSČ a mnohých členů vlády ČSSR o poskytnutí pomoci československému lidu ozbrojenými silami v zájmu odporu proti kontrarevoluci a záchranu výdobytků socialismu v Československu.

Všechny otázky, které jsme společně posoudili a rozhodli v Čierné nad Tisou a v Bratislavě, nebyly vyřešeny. Toho využívají kontrarevoluční síly pro posílení svého boje. Soudruzi Dubček, Kriegel, Smrkovský, Císař a někteří další se chovají neupřímně a nečestně a fakticky podporují činnost reakčních sil.

O našich posledních poselstvích k s. Dubčekovi jste informován sovětským velvyslancem.

U vědomí bezprostředního ohrožení existence socialistického zřízení ve vaší zemi a absence žádoucího odporu proti narůstající kontrarevoluci, vedeni principy socialistické, bratrské solidarity a závazky, které na sebe naše země vzaly, dali jsme souhlas k poskytnutí této pomoci. V souladu s tím vstoupí jednotky našich pěti zemí dnes ve 24 hodin na území Československa. Vstoupí do vaší země jako věrní přátelé československého lidu. Nebudou se vměšovat do vnitřních záležitostí země. Vojenské jednotky pěti bratrských zemí budou staženy z území Československa, jakmile to bude uznáno nutným prezidentem a vládou ČSSR.

Ústřední výbory našich stran a vlády našich zemí Vás prosí, soudruhu prezidente, abyste vystoupil s provoláním k armádě a lidu Československa - aby se nestavěli na odpor vojákům bratrských zemí, ale uvítali je jako přátele. To by poskytlo možnost vyhnout se nežádoucím incidentům a obětem a také by to pomohlo mařit provokace ze strany nepřátel socialismu.

Jsme hluboce přesvědčeni, že Vy, soudruhu prezidente, s Vaší velkou životní zkušeností vojenského a státního činitele, který se bezprostředně účastnil osvobození Československa od německo-fašistického jha a vytváření socialistického státu, pochopíte opravdové cíle našeho jednání. Diktuje je starost o zájmy československého lidu, o věc socialismu a naše společná starost - ochránit socialistické státy od zasahování do jejich práv ze strany imperialismu a západoněmeckého revanšismu.

Jsme přesvědčeni, že Vy jako osvědčený přítel Sovětského svazu a ostatních socialistických zemí vyjdete vstříc našim přáním s tím, že je třeba, abychom společně hájili svatou věc socialismu, nezávislé suverénní Československo, bezpečnost zemí socialistického společenství.«

2. Bude-li prezidentovo stanovisko k prosbě bratrských zemí kladné, pak mu můžete - při zachování nezbytného taktu - předat jako návrh přiložený text jeho Výzvy k armádě a lidu.

Vyřízení telegrafujte.

A. Gromyko

JANÁČEK, F. - MICHÁLKOVÁ, M. (vyd.): *Příběh zvacího dopisu, dok. č. 5, s. 99-100. In: Soudobé dějiny, roč. I, č. 1 (1994), s. 87 n.*